

7/4287

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23-300- **41**
Konu : Yazılı Soru Önergesi

00788

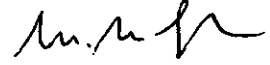
10 OCAK 2005

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 23.11.2004 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-8320 sayılı yazısı

Adana Milletvekili Sayın Tacidar SEYHAN'ın tarafıma tevcih ettiği, 7/4297 esas no.lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. Maddesi gereği, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :
1- Önerge Cevabı (4 Sayfa)

DAĞITIM:

Gereği :
TBMM Bşk

Bilgi :
Başbakanlık

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN TACİDAR SEYHAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/4297)**

Sorular 1,2,3,4 :

- Emet Borik Asit Tesisinin üretim kapasitesi ne kadardır? Bu tesis için gerekli olan sülfürik asidin ne kadarı yeni Bandırma Sülfürik asit tesisinden karşılanmaktadır? Son bir yıl içinde gerekli olan sülfürik asit hangi firmalardan ne miktarda alınmıştır, bedelleri ne kadardır? Kalite sürekliliği sağlanmakta mıdır?

- Bandırma'dan temin edilen sülfürik asidin kalite olarak %99 uygun olduğu, dışarıdan alınan sülfürik asidin kalitesinin yeterince uygun olmadığı bilinmektedir. Bu sorun üretilen Borik asidin kalitesine ne şekilde yansımaktadır? 2005 yılında US Borax'ın yeni Borik asit tesislerinin devreye girmesinden sonra, kalite açısından Türkiye'nin tartışılıyor olmasının, ülkemiz ve Borik asit piyasası açısından olumsuz etkileri olmayacak mıdır?

- Bandırma Sülfürik Asit Tesisinin geçici kabulünün bir yıldır yapılmamasının gerekçeleri nelerdir? Geçici kabulün yapılmaması tesisteki çalışmaları ne şekilde etkilemektedir?

- Bandırma Sülfürik Asit Tesisleri Emet Borik Asit Tesisi için sülfürik asit üretmek amacı ile kurulmuş iken tesis tam kapasite ile üretime geçmesini sağlayamamış olmanın temel gerekçeleri nelerdir? Bu şartlarda tesis ne zaman işletmeye geçebilecektir?

Cevaplar 1,2,3,4:

Emet Borik Asit Tesisinin üretim kapasitesi 100.000 ton/yıl'dır. 240.000 ton/yıl kapasiteli Bandırma Sülfürik Asit Tesisi, Yüklenici Fenco—SNC Lavalin ve Attila Doğan Konsorsiyumu tarafından 13.11.2003 tarihinde tamamlanması gerekirken Konsorsiyumdan kaynaklanan nedenlerle tamamlanamamıştır. Konsorsiyuma anahtar teslimi esas ile verilen Sülfürik Asit Tesisi yapım işi için gecikme cezaları uygulanmaktadır. Konsorsiyum sorumluluğunda bulunan; Mekanik Tamamlama Sertifikası 23.06.2004 tarihinde, işletmeye Alma Sertifikası ise 04.10.2004 tarihinde imzalanmış, sözleşmesi gereği yapılması gereken Performans Testlerine 15.12.2004 tarihinde başlanmış olup, bilahare geçici kabul işlemlerine geçilecektir. İşletmeye alma işlemlerinin akabinde tesisten bugüne kadar 39.340 ton (%100 H₂SO₄ bazında) sülfürik asit üretilmiş, üretilen asit Bandırma ve Emet Borik Asit Eti Maden İşletmelerinde kullanılmak üzere sevk edilmiş ve edilmektedir.

Borik asit üretimini gerçekleştirecek şekilde 2004 yılı içinde gerçekleştirilen ihaleler sonucu toplam 66.000 ton sülfürik asit temin edilmiştir.

2004 YILI SÜLFÜRİK ASİT ALIMLARI			
MİKTAR	İHALE SONUCU/ KARAR TARİHİ	FİRMA ADI	BİRİM FİYAT
6.000 TON	İŞLETMEYE ALIM İÇİN YETKİ VERİLDİ 01.03.2004	K.B.I.A.Ş.	40 \$ TON
8.000 TON	ALINDI 15.04.2004	TUGSAŞ	45 \$ /TON
7.000 TON	ALINDI 17.05.2004	BAGFAŞ	75 \$ /TON
20.000 TON	ALINDI 10.06.2004	HICRI ERCİLİ (10.000 TON) BAGFAŞ (10.000 TON)	74 \$ TON 81 \$ TON
25.000 TON	17.000 TON 02.11.2004 8.000 TON 24.11.2004	HICRI ERCİLİ	55\$ /TON

NOT : 1. Yapılan Alım İhaleleri 4743 sayılı K.İ.K' nun 3-g maddesi kapsamında 201 sayılı Yönetmeliğin 18. Maddesine göre gerçekleştirilmiştir.

2. Temin edilen sülfürik asit Bandırma ve Emet Borik Asit Tesislerinde kullanılmaktadır.

Temin edilen sülfürik asit laboratuvarlarımızda analiz edilmekte, borik asit kalitesini olumsuz etkilemeyecek şekilde sülfürik asitdin özellikleri belirlenmekte ve teknik şartnamelerimizde belirtilen asgari kimyasal ve fiziksel kriterlere uygun olmayan sülfürik asit kabul edilmemektedir. Dolayısıyla, sülfürik asit temininden dolayı borik asit kalitesi olumsuz etkilenmemiştir. Ayrıca, dünya piyasasına satılan borik asit ürünü standartlarımız içerisinde.

Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü Şartnamelerinde Sülfürik Asit için tanımlanan asgari kimyasal ve fiziksel özellikler aşağıda verilmektedir.

KİMYASAL ÖZELLİKLER

H ₂ SO ₄	92,5 min
Fe	0,0080 max
As	0,0200 max
Cl	0,0010 max
Pb	0,0040 max
SO ₂	0,0400 max
Kızdırma Bakiyesi	0,0250 max

FİZİKSEL ÖZELLİKLER

Görünüş/Renksiz, yağ kıvamında, askıda katı madde içermeyecektir.

Bandırma Sülfürik Asit Tesisi Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından Konsorsiyumdan teslim alındığında, üretilecek safsızlıklar nedeniyle, yüksek kaliteli sülfürik asit ile empürileri açısından sorunsuz borik asit üretilmeye devam edilecektir. Piyasadan temin edilmekte olan sülfürik asitin asgari spesifikasyonları belirlenerek temin edilmesi nedeniyle, üretilen ve piyasaya satılan borik asit spektlerinde olumsuzluk yaşanmamıştır. Alıcılar nezdinde her hangi bir kimyasal kalitesizlik iddiası da bulunmamaktadır. Ürün kalitesi açısından sorun yaşanmadığı gibi 2005 yılı için toplam 185.000 ton olan borik asit tesis kapasiteleri aşılarak toplam 190.000 ton borik asit satışı programlanmıştır.

Anahtar teslimi sözleşme gereği Bandırma Sülfürik Asit Tesisinin Konsorsiyuma ait yükümlülüklerin yerine getirilip tamamladığında Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünce tesisin geçici kabul işlemlerine başlanacaktır. Halen geçici kabul aşamasının bir önceki safhası olan performans testlerine devam edilmektedir.

Geçici kabul, işin Yüklenici tarafından yerine getirilmesi gereken, en önemli aşamadır. Geçici kabul öncesi tüm sorumluluklar Yükleniciye aittir.

06.10.2004 tarihinde tesiste üretimle ilgili (HRS Diluter) asit seyreltici ekipmanının arızalanması nedeniyle start-up üretim faaliyetlerine ara verilmek zorunda kalınmıştır. Konsorsiyum tarafından ekipman, Fransa'da yeniden imal ettirilerek 16.12.2004 tarihinde şantiyeye getirilmiştir. Halen performans çalışmalarına devam edilmektedir.

Bandırma Sülfürik Asit Tesisi, düzenli ve sürekli olarak üretime geçtiğinde (geçici kabul işlemi akabinde) üretilecek 240.000 ton/yıl sülfürik asit, Bandırma ve Emet'te mevcut Borik Asit Tesisleri ihtiyaçlarını tamamen karşılayacak, artan üretim ise yurt içi- yurt dışı piyasada satışa sunulacaktır. Tesisin gerçekleştirilmesinin gecikmesi; yapım esnasında oluşan sorunlara Konsorsiyum firmaları tarafından zamanında çözüm bulunamaması, Konsorsiyumun sözleşme yükümlülüklerini zamanında yeri ne getirmemesi ve sözleşmelere aykırı taleplerde bulunmasından kaynaklanmaktadır. Tamamen Konsorsiyumdan kaynaklı gecikmelerden dolayı 1.885.000 ABD Doları gecikme cezası uygulanmış olup, halen devam etmekte olan performans testleri olumlu sonuçlandığında tesisin geçici kabulü yapılabilecektir.

Halen Yüklenici Konsorsiyum sorumluluğunda ve kontrolünde İşletme elemanlarımızca yapılan üretimde süreklilik sağlanmaya çalışılmaktadır. Bugüne kadar Konsorsiyum sorumluluğundaki üretim sürekliliği sağlanamamasının nedenleri aşağıda verilmektedir.

- 1- Devreye alma sırasında mekanik-enstrüman arızaların oluşması ve arızaların giderilmesi için gerekli yedek parçaların yurt dışından getirilmesi, yedek parçaların teslim sürelerinin uzun olması tesisin duruş sürelerinin uzamasına neden olmuştur.
- 2- Roaster (kavurucu) yanma ayarlarının optimizasyonu için yapılan çalışmalarda sorunlar yaşanmış ıslak gaz temizleme bölümünde elementer- kükürt oluşmuştur. Ekipmanlar üzerinde oluşan kükürdün temizlenmesi ve yanma optimizasyonunun sağlanması uzun süreli duruşa neden olmuştur.
- 3- Deniz suyu soğutma sisteminde tıkanma nedeniyle soğutma suyu temin edilememiş ve tesiste uzun süreli duruşa neden olmuştur.
- 4- Asit seyreltici iç cidarındaki teflon kaplamanın yırtılması ve yurt içinde tamirinin yapılamaması nedeniyle uzun süreli duruş yaşanmış olup, ekipmanın Fransa'dan getirilmesi sonucu performans testlerine ancak başlanabilmiştir.